

"Dajemo ljudem, kar potrebujejo"

Planinski vestnik, najstarejši slovenski mesečnik, danes praznuje 120-letnico

Tatjana Vrbnjak

V Planinskem vestniku so zabeleženi praktično vsi pomembni dogodki v slovenskih gorah in krovnih organizaciji planincev ter vsi dosežki in presežki slovenskega planinstva, gornišva in alpinizma ter v zadnjih letih tudi drugih dejavnosti, ki so se razmahnile v tem slovenski duši tako ljubem in domačem svetu.

Kateri so razlogi za dolgoletni obstoj **Planinskega vestnika**? "Te skrivnosti nam ni uspelo zadovoljivo pojasniti, a gotovo se velik del odgovora skriva preprosto v navezanosti Slovencev na planinstvo, v naši ljubezni do gora," odgovarja Vladimir Habjan, ki revijo za ljubitelje gora ureja od leta 2001.

Planinski vestnik je ves čas svojega obstoja mesečnik. Prva številka je izšla 8. februarja 1895 in razen v šestletnem obdobju prve svetovne vojne, ki jo je napovedal z zgovorno črno naslovnico, kot da bi slutil morijo, ki se je nato dogajala na fronti, ki je potekala tudi preko slovenskih gor, je izhajal ves čas, med drugo svetovno vojno resda v močno omejenem obsegu in "razredčenih" izdajah. Skupno je doslej izšlo okoli 1300 števil. **Planinski vestnik**, ki že nekaj let izhaja v velikosti A4-formata na kvalitetnem barvnem tisku, se danes tako po obliki kot vsebini lahko postavi ob bok najboljšim

tujim planinskim in alpinističnim revijam.

Ogledalo časa

Zgodovino **Planinskega vestnika** bi lahko razdelili na štiri velika obdobja, razlaga Habjan. "Prvo obdobje, ki je trajalo do prve svetovne vojne, je bilo čas boja z Nemci za slovenstvo v naših hribi, spodbujanja narodne zavesti, pri čemer je imelo planinstvo v okviru Slovenskega planinskega društva, kjer so se zbirali ljudje z narodnozavednimi cilji, izjemno pomembno vlogo. **Planinski vestnik** je 'poobjavljal' vse te 'bitke' - od postavitve Aljaževega stolpa dalje.

Po prvi svetovni vojni, ko je ponovno začel izhajati, je bil najprej zelo skromen, nato pa je v 30. letih prejšnjega stoletja prišlo do razcveta slovenskega planinstva in alpinizma, in ko so 'skalaši', člani alpinističnega kluba Skale, prevzeli vodenje planinske organizacije, se je to odrazilo tudi v **Planinskem vestniku**. Ta je tedaj pričel objavljati fotografije, atraktivne alpinistične članke in sploh je doživel velik kvaliteten skok.

Za tretje obdobje velja čas po drugi svetovni vojni, ko je bila za slovensko gornišvo značilna množičnost. Planinska organizacija je imela kar 114 tisoč članov - sedaj jih ima 55 tisoč, kar je sicer še vedno veliko -, v tuja gorstva so odhajale velike odprave, in to je bilo tudi za **Planinski vestnik**

bogato obdobje: bilo je veliko alpinističnih člankov, leposlovnih tekstov, poročil, vabil.

Četrto obdobje pa označuje čas po osamosvojitvi Slovenije, zanj sta značilna individualizem tudi pri obiskovanju gorskega sveta in to, da so si planinci gorski svet pričeli deliti z drugimi bolj ali manj sorodnimi dejavnostmi: turnimi smučarji, kolesarji, jamarji, jadralnimi padalci itd., kar odraža tudi naš slogan, da smo 'revija za ljubitelje gora'. Dokončnih podatkov za letos sicer še nimamo, a kot kaže, bo približno polovica naročnikov članov **Planinske zveze Slovenije**, polovica pa nečlanov," pravi Habjan.

Nikoli ni bil samo glasilo

Planinski vestnik je bil že od začetka glasilo planinske organizacije. Ustanovilo ga je Slovensko planinsko društvo z namenom, da bi spodbujal zanimanje za planinstvo, in še vedno je njegov izdajatelj Planinska zveza Slovenije (PZS). "Vendar pa nikoli ni bil običajno glasilo, vedno je bil in tudi danes je namenjen predvsem bazi, to je najširši množici tistih, ki imajo radi naše gore. A hkrati (je) vedno prinaša(l) tudi vsebine, pomembne za delovanje planinske organizacije. Tako upravičeno velja za najpopolnejši zgodovinski arhiv tako planinske organizacije kot slovenskega planinstva. Stalno 'kombiniramo', a naša

usmeritev je - in takšna je bila praksa skozi ves obstoj mesečnika -, da so vsebine vedno namenjene vsem ljubiteljem gora," pravi Habjan.

V **Planinskem vestniku** so dejansko zabeleženi praktično vsi za slovensko **planinstvo** in gore pomembni dogodki. Tako je prisostvoval postavitvi Aljažvega stolpa na vrhu Triglava, se veselil prve kočice na Kredarici, poročal je o odprtju prvih poti v našem visokogorju, in ko so slovenski gorniki in alpinisti pričeli zahajati tudi v tuja gorstva, je prinašal zapise o osvajanju vršacev sveta, pa tudi znanstvene in poljudnoznanstvene članke z zelo različnimi temami o živi in neživi naravi, varstvu gorskega sveta, zgodovini **planinstva**, alpinizmu, izletih itd. Zdaj so njihovi odlični, zelo uporabni vodniki oziroma predlogi za izlete po našem gorskem svetu v sredici, ki jo je mogoče izvzeti in vzeti s seboj na turo. "Te informacije naši bralci hočejo. Nekateri nam očitajo, da smo postali bolj vodniška revija, vendar če ljudje to potrebujejo, jim to dajemo," pravi Habjan.

Kriza se pozna

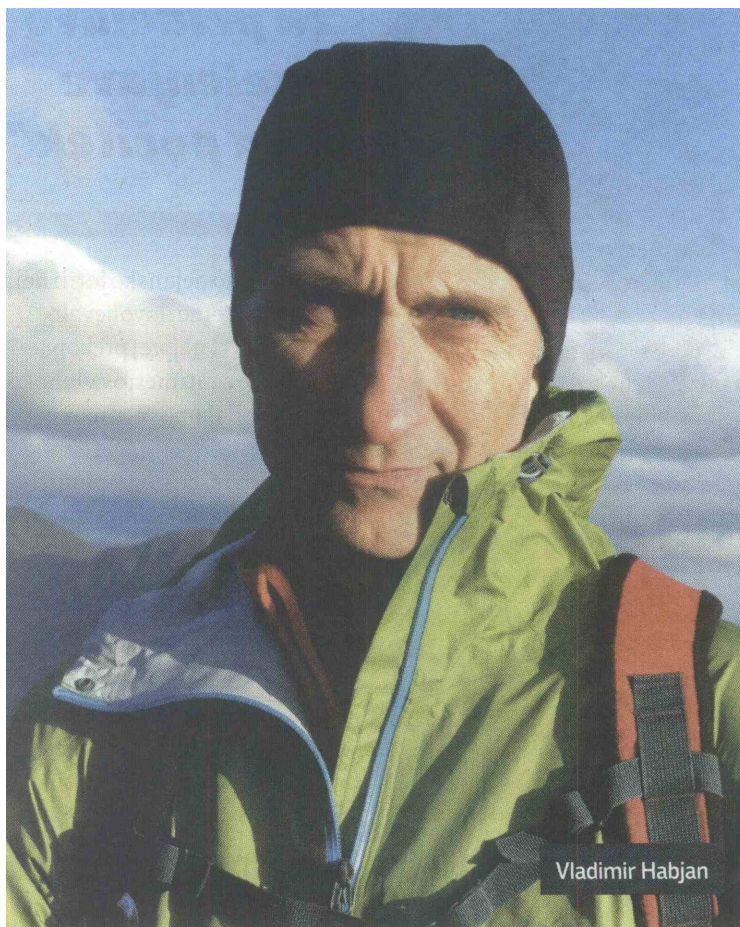
Kako pa je sedANJI čas naklonjen izdajanju planinske publikacije? "Pozna se kriza, zadnje čase imamo kar nekaj odpovedi. A redko katera je zaradi vsebine, ampak nam povedo, da zaradi spremenjenih okoliščin, ker izgubijo službo ali se upokojijo, ne zmorejo več naročnine," pravi Habjan. Kako pa vpliva to, da je vse več informacij na voljo na spletu?

"Internetno pisanje in pisanje za tiskani medij se razlikujeta.

Informacije na spletu so krajše, bolj površne, manj zanesljive, naši teksti pa so poglobljeni - na primer predlogi za izlete in ture, ki jih imamo v sredini, planinca varno usmerjajo po planinskih poteh - vsak zapis gre pred objavo čez več uredniških rešet in pišejo jih verodostojni avtorji. V vsaki reviji je tema meseca, ki je obdelana z vseh strani in z različnih vidikov ..." pravi Habjan, ki za letos sicer pričakuje upad članstva, saj je po novem naročnina izvzeta iz članarine planinske organizacije (člani A-kategorije so od 2001. do sedaj dobivali **Planinski vestnik** brezplačno, po novem pa imajo člani vseh kategorij **PZS** pri naročnini 25-odstotni popust).

"Malce negotovo leto se nam

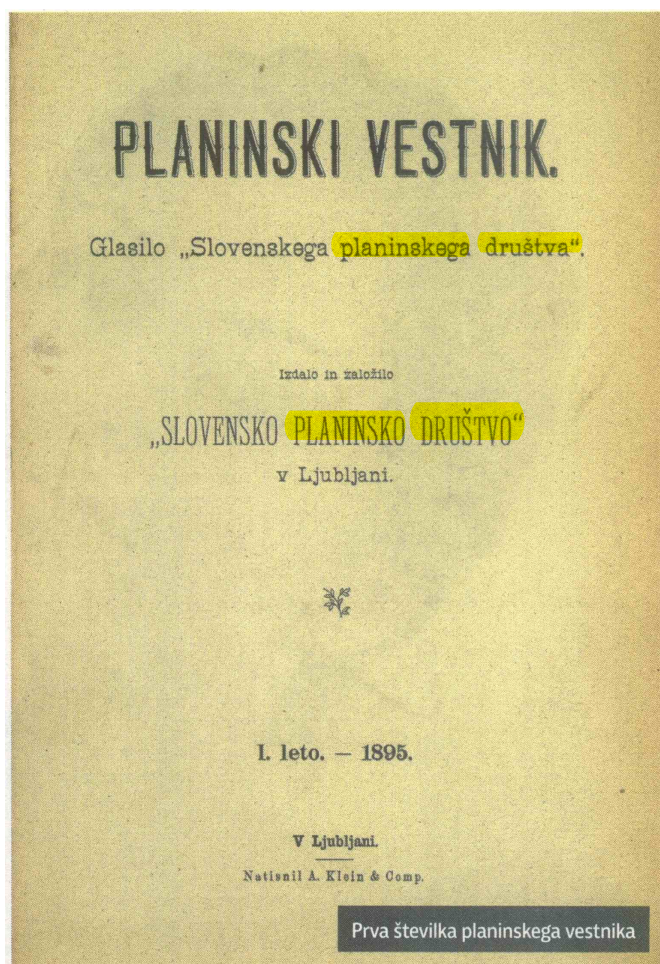
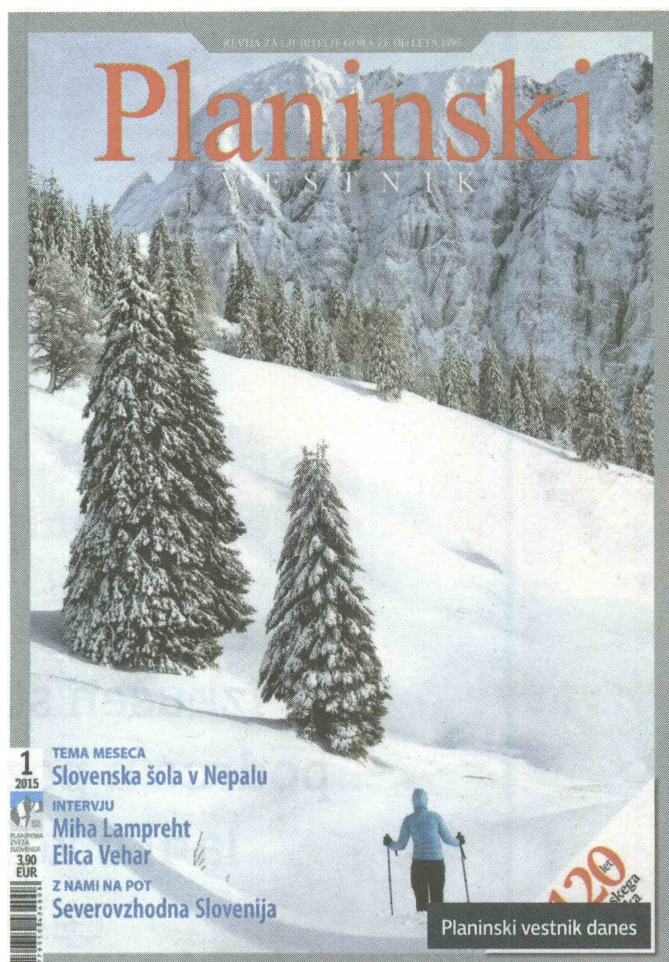
napoveduje, in če konec leta ne bomo pozitivni, bomo prisiljeni zmanjševati stroške, denimo razmisliti bo treba o manj kvalitetnem papirju in podobnem. Vendar pa dileme, ali **Planinski vestnik** sploh še bo, nikakor ni. Prepričan sem, da bo revija obstajala tudi naprej," pravi Habjan. In kakšni so drugi načrti za naprej, morda glede vsebine? "Radi bi v **Planinski vestnik** spet vključili več literarnih vsebin, saj jih zadnje časa nekako ne dobimo več. Gore so namreč velik navdih za ustvarjanje in v preteklosti je mesečnik objavljala tudi leposlovje, a sedaj avtorji ta besedila raje objavljajo v literarnih revijah ali pa v društvenih glasilih." ■

Digitalizacija

*Revija za
vse ljubitelje
gora, ne samo
za planince*

Leta 2012 so po desetih letih končali projekt digitalizacije vseh števil **Planinskega vestnika** od 1895. leta dalje. Stari letniki revije (razen tekočega) so na ogled v PDF-formatu na spletni strani www.pvkazalo.si. V veliko pomoč je spletni iskalnik, s pomočjo katerega lahko bralec išče vsebine, ki ga zanimajo (na primer vnese ime gore, avtorja, dejavnosti itd.).

Planinski vestnik je spremljal postavitve Aljaževega stolpa na Triglavu od zamisli naprej

Plezanje v dvorani. Leta 1905. so Švicarji ustanovili v Bernu prvi alpski muzej, šest let kasneje Nemci svojega v Münchenu. Od tega časa do danes imamo širom Evrope že celo vrsto teh kulturnih ustanov.

V okviru razstave v Torinu so prišli Italijani zdaj z novo idejo na dan. Pod vodstvom Italijanskega Alpskega kluba (CAI) ter Italijanskega Akademskoga Alpskega kluba in s sodelovanjem mnogih italijanskih alpinistov in gorskih vodnikov so ustanovili v Torinu tako rekoč živ alpski muzej. Poleg naprav, slovstva in zgodovine alpinizma, kar najdemo danes več ali manj v vsakem takem muzeju — nam tam predložujejo razvoj alpinizma do najnovejšega časa. Kot pravo iznenadenje so postavili prvokrat tako zvani »Rocciodromo«. To je umetno zgrajena, osem metrov visoka granitna stena, na kateri razkazujejo znani vodniki iz Courmayeur-a osnovne pojme tehnike v vzponu in sestopu. Na ta način si občinstvo približno predstavlja, n. pr. kako alpinisti dandanes premagujejo gladke stene. Pri tem seveda ni objektivnih nevarnosti glede vremena, padajočega kamenja, mraza in vročine, vetra in tudi ne eksponiranosti, tako da ta stena pokaže samo moderno tehniko ravnanja in varovanja z vrvjo in s klini — kakor so to večkrat tudi v filmu poskušali.

Razstavljalci se zavarujejo proti očitku, da so imeli namen z »Rocciodromom« plezalski sport ponižati na nivo cirkuške predstave; hoteli so le zbuditi pri obiskovalcih vsaj slutnjo o tehničnih nevarnostih, ki dandanašnji čakajo plezalca v stenah.

A. Kopinšek.

Novička o plezanju v dvorani iz leta 1938